

Міністерство освіти і науки України
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА

Навчально-науковий інститут бізнесу, менеджменту і права
Кафедра обліку та аудиту

БЕЗСОНОВА АНАСТАСІЯ ОЛЕКСАНДРІВНА

Реферат

кваліфікаційної роботи на здобуття ступеня вищої освіти «Бакалавр»

ОРГАНІЗАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА АУДИТУ
ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ ЗА НАЦІОНАЛЬНИМИ
ТА МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ
(ЗА ДАНИМИ ПП «АСПЕКТ-АУДИТ», м. ХАРКІВ)

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»
(освітня програма «Облік і оподаткування»)

Науковий керівник: доктор економічних
наук, професор
Маренич Тетяна Григорівна

Харків – 2021

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ (БАКАЛАВРСЬКОЇ) РОБОТИ

Актуальність теми. У процесі виробництва та його господарського обслуговування використовуються різні види виробничих запасів. Так, щоб безперервно здійснювався процес виробництва, підприємство повинне мати в необхідних розмірах запаси сировини, матеріалів, запасних частин, палива тощо. При їх використанні у підприємства збільшуються витрати на здійснення операційної діяльності. Результатом процесу виробництва є створення готової продукції (надання послуг, виконання робіт) і виробничі запаси переходять у форму готової продукції (послуги, роботи).

Виробничі запаси є вагомою частиною активів підприємства, адже вони займають особливе місце у складі майна та домінуючі позиції у структурі витрат, при визначенні результатів господарської діяльності підприємства та при висвітленні інформації про його фінансовий стан. Це в свою чергу вимагає повної, достовірної інформації про наявність та рух виробничих запасів, яку може надати правильно організована система бухгалтерського обліку, яка генерує та інтерпретує всю базу інформаційного потоку, призначену для ефективного управління товарно-матеріальними цінностями.

Облік виробничих запасів повинен забезпечити контроль за повним і своєчасним оформленням та відображенням в обліку їх надходження, переміщення, за правильною оцінкою таких предметів, належним віднесенням на витрати виробництва їхньої вартості, за раціональним використанням та збереженням окремих об'єктів у місцях їх використання. Як свідчить практика, підприємства не приділяють належної уваги обліку та аудиту виробничих запасів.

Питання обліку та аудиту виробничих запасів активно розглядають відомі вітчизняні та зарубіжні вчені. Значний внесок у дослідження цієї тематики зробили Артюх О. В., Васильєва Л. М., Герасимович О. О., Гудзенко Л. В., Івашкевич В. Б., Карпова Т. П., Кононенко В. А., Лень В. С., Лопатіна В.

В., Маренич Т. Г., Мілько Л. В., Микульський В. С., Назаренко І. М., Пилипенко А. А., Пчелянська Г. Б., Рагуліна І. І., Рогуленко Т. Н., Смалій Ю. О., Одношевна О. О., Огійчук М. Ф., Орлова В. М., Попович К. В., Пристемський О. С., Титенко Л. В., Усач Б. Ф., Фабіянська В. Ю., Фаріон І. Д., Чабанюк О. А. та ін. У наукових публікаціях розглянуто основні теоретико-методичні та методологічні аспекти обліку та аудиту виробничих запасів на підприємствах. Водночас, попри глибину наукових розробок, недостатньо опрацьованими залишаються окремі питання обліку, аудиту та управління виробничими запасами на підприємствах з урахуванням особливостей діяльності. Оскільки все більша кількість суб'єктів господарювання переходить на застосування міжнародних стандартів фінансової звітності, доцільним є порівняння НП(С)БО та МСФЗ.

Необхідність поглибленого вирішення проблеми, її практичне значення обумовили вибір теми кваліфікаційної (бакалаврської) роботи «Організація бухгалтерського обліку та аудиту виробничих запасів за національними та міжнародними стандартами (за даними ПП «Аспект-Аудит, м. Харків)».

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Кваліфікаційна (бакалаврська) робота виконана відповідно до науково-дослідної теми кафедри обліку та аудиту Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка «Формування напрямів та механізмів підвищення ефективності агропромислового виробництва в умовах глобалізації» (номер державної реєстрації 0116U7411, 10.2016 р.-10.2021 р.). У рамках зазначеної теми автор розробив конкретні пропозиції щодо удосконалення обліку та аудиту виробничих запасів.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є узагальнення теоретичних та практичних аспектів обліку та аудиту виробничих запасів на підприємствах в ринкових умовах господарювання за вимогами П(С)БО та МСФЗ та розробка напрямів їх удосконалення.

Для досягнення поставленої мети були поставлені наступні завдання:

- вивчити та узагальнити основну і спеціальну літературу з досліджуваної проблеми;
- провести аналіз основних показників діяльності підприємства;
- дати кваліфіковану характеристику стану обліку виробничих запасів на підприємстві, виявити позитивні сторони ведення обліку та відзначити його недоліки ;
- розробити заходи щодо удосконалення обліку та аудиту виробничих запасів;
- розробити пропозиції з підвищення ефективності управління матеріальними запасами.

Об’єктом дослідження є господарські операції по руху виробничих запасів на підприємствах за вимогами НП(С)БО та МСФЗ.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних і організаційних засад формування інформації в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності щодо наявності та руху виробничих запасів на підприємствах.

Методи дослідження. Теоретичною та методологічною основою проведеного дослідження є діалектичний метод пізнання, системний і комплексний підхід до вивчення економічних процесів, законодавчі акти та інші державні нормативні положення, напрацювання вітчизняної та зарубіжної науки з питань обліку та аудиту, в тому числі виробничих запасів. Для досягнення поставлених завдань використано такі загальні та спеціальні методи дослідження: порівняння – для зіставлення методології обліку запасів за НП(С)БО та МСФЗ; метод теоретичного узагальнення – для дослідження концептуальних положень обліку запасів; аналізу і синтезу – при дослідженні актуальної бухгалтерської та статистичної інформації щодо виробничих запасів; статистичний метод – для пошуку, збору і систематизації цифрових даних; табличний і графічний – для кращої візуалізації масиву цифрових даних та динаміки результатів підсумкового аналізу; системно-структурний – для теоретичних узагальнень результатів дослідження і формування висновків.

Інформаційною базою проведення дослідження стали нормативно-правові акти України, відомості Державної служби статистики України, галузеві методичні рекомендації з питань бухгалтерського обліку, наукові публікації вітчизняних та зарубіжних вчених, матеріали науково-практичних конференцій, тематична інформація з мережі Internet, результати власних досліджень автора. При написанні кваліфікаційної (бакалаврської) роботи широко використовувались дані первинного, синтетичного, аналітичного обліку, статистичної та річної фінансової звітності ПП «Аспект-Аудит» за 2018-2020 рр.

Практичне значення одержаних результатів. Кваліфікаційна (бакалаврська) робота виконана на замовлення ПП «Аспект-Аудит». Висновки і пропозиції, одержані у процесі дослідження, спрямовані на підвищення ефективності діяльності підприємства шляхом прийняття ефективних управлінських рішень, що ґрунтуються на виборі обраних правил організації та методики ведення облікового процесу на підприємстві.

Особистий внесок здобувача. Кваліфікаційна (бакалаврська) робота є самостійним завершеним дослідженням автора. Наукові розробки, узагальнення, практичні пропозиції та висновки, що містяться в кваліфікаційній (бакалаврській) роботі та виносяться на захист, одержані автором особисто. З наукових праць, опублікованих у співавторстві, використані лише ті положення, які є результатом особистих досліджень здобувача.

Апробація результатів дослідження. Основні положення, найважливіші результати дослідження, висновки та пропозиції авторка кваліфікаційної (бакалаврської) роботи доповіла керівництву ПП «Аспект-Аудит». Основні теоретичні та методичні здобутки, одержані в результаті дослідження, апробовано на II Всеукраїнській студентській науково-практичній інтернет-конференції, присвяченій 70-річчю економічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України «Теорія і практика облікового, аналітичного та правового

забезпечення управління підприємствами аграрного сектору в умовах сучасних викликів» (м. Київ, 15 квітня 2021 р.) та II Всеукраїнській науково-практичній конференції здобувачів вищої освіти та молодих вчених «Актуальні проблеми обліково-аналітичного забезпечення суб'єктів господарювання в умовах сталого розвитку» (м. Рівне, 1 квітня 2021 р.).

Публікації. Результати дослідження опубліковано у 3 наукових працях загальним обсягом 0,8 друк. арк.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна (бакалаврська) робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Вона виконана на 118 сторінках, містить 15 таблиць та 2 рисунки. Список використаних джерел налічує 94 найменувань.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ (БАКАЛАВРСЬКОЇ) РОБОТИ

У вступі обґрунтовано вибір теми дослідження, сформульовано мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження, відображено теоретичне і практичне значення отриманих результатів, особистий внесок здобувача та апробацію матеріалів кваліфікаційної (бакалаврської) роботи.

У першому розділі «Теоретичні аспекти обліку та аудиту виробничих запасів» розглянуто: визначення, визнання, класифікацію та оцінку виробничих запасів за П(С)БО і МСФЗ; обсяг розкриття інформації про виробничі запаси у фінансовій звітності за національною та міжнародною системою стандартизації; мету, задання та нормативно-інформаційне забезпечення аудиту виробничих запасів.

У другому розділі «Стан обліку та аудиту виробничих запасів» висвітлено: організаційно-економічну характеристику ПП «Аспект-Аудит»; організацію ведення бухгалтерського обліку на підприємстві; первинний, синтетичний та аналітичний облік наявності та руху виробничих запасів; методику проведення аудиту виробничих запасів та оформлення підсумків

аудиторського дослідження.

У третьому розділі «Удосконалення обліку та аудиту виробничих запасів» узагальнено: актуальні питання автоматизації обліку виробничих запасів; напрями вдосконалення обліку виробничих запасів за П(С)БО і МСФЗ; особливості проведення аудиту при використанні комп'ютерної системи обробки інформації.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній (бакалаврській) роботі розглянуто теоретико-методичні положення та запропоновано практичні рекомендації щодо удосконалення обліку та аудиту виробничих запасів на підприємствах. Висновки та пропозиції, сформовані на основі результатів дослідження, полягають у наступному:

1. Безперебійність, ритмічність виробництва та реалізації продукції (робіт, послуг) суттєво залежить від наявності виробничих запасів на кожному підприємстві. У забезпеченні суб'єкта господарювання необхідними для його діяльності виробничими запасами важливу роль відіграє бухгалтерський облік, який надає управлінському персоналу інформацію про їх кількість, оцінку, рух, схоронність, сприяє контролю матеріальних цінностей. Через велику кількість різних видів запасів облік на цій ділянці на підприємствах є достатньо складним процесом. Тому з метою підвищення якості бухгалтерського обліку і фінансової звітності вимагається розробка та прийняття цілісної облікової політики щодо виробничих запасів. Натомість аналіз діючої облікової практики свідчить, що підприємства стикаються з рядом проблем, що вимагає порівняння підходів до ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності за вимогами НП(С)БО та МСФЗ. Дієва система обліку виробничих запасів повинна забезпечити контроль за повним і своєчасним їх надходженням та вибуттям, правильною оцінкою таких цінностей, належним віднесенням на витрати виробництва їхньої

вартості, ефективним використанням та збереженням окремих об'єктів у місцях їх безпосереднього споживання.

2. Для визначення фінансових результатів діяльності будь-якого підприємства важливе значення має правильний вибір методу оцінки вибулих запасів. Згідно із законодавством кожне підприємство має право обрати прийнятний метод оцінки запасів, що вибувають, і відобразити його в наказі про облікову політику. При відпуску виробничих запасів у виробництво, продаж чи іншому вибутті їх оцінка може здійснюватися за одним з методів, визначених НП(С)БО 9 «Запаси» або МСБО 2 «Запаси». На досліджуваному підприємстві використовується метод FIFO, який означає списання запасів у тій послідовності, у якій вони надходили на підприємство. За цим методом вартість кінцевих запасів наближена до їхньої поточної ринкової вартості, а значення чистого прибутку є максимальним. У роботі представлено порівняння НП(С)БО 9 «Запаси» та МСБО 2 «Запаси». Зокрема, зазначено, що М(С)БО 2 не виділяє поняття малоцінні та швидкозношувані предмети, як окремий вид запасів; не регламентує питання класифікації запасів; під собівартістю, за якою необхідно оцінювати запаси на дату їх надходження, розуміє витрати на придбання, переробку та інші витрати, здійснені для приведення запасів до їх теперішнього стану та місцезнаходження тощо.

3. Аудитор має перевірити виконання основних вимог, які пред'являються до бухгалтерського обліку виробничих запасів. Джерелами отримання аудиторських доказів є система обліку, матеріали контролю, адміністрація та персонал, внутрішні аудитори, треті особи. Напрямами отримання аудиторських доказів виділено такі: тести системи контролю (виконуються з метою отримання аудиторських доказів щодо ефективності структури системи бухгалтерського обліку і внутрішнього контролю); процедури перевірки по суті (тести, що виконуються з метою отримання аудиторських доказів для виявлення суттєвих викривлень у фінансовій звітності). Зроблено висновок, що на практиці при обґрунтуванні аудиторського висновку аудитор повинен посилатися на аудиторські докази,

що мають не лише достатній і переконливий характер, а й використовувати аудиторські докази з інших джерел для підтвердження того самого твердження, а кількість аудиторських доказів не повністю визначає їх якість. Досліджено класифікацію аудиторських доказів. Узагальнено фактори, що впливають на достовірність та надійність аудиторських доказів (незалежність джерела інформації, компетентність джерела інформації, ефективність системи внутрішнього контролю, безпосереднє одержання аудиторських доказів, об'єктивність доказів, своєчасність аудиторських доказів).

4. ПП «Аспект-Аудит» спеціалізується на виконанні аудиторських перевірок (аудиту); наданні консультацій з питань бухгалтерського обліку, звітності, оподаткування, аналізу фінансово-господарської діяльності та інших видів економіко-правового забезпечення підприємницької діяльності фізичних та юридичних осіб. Аналіз виробничо-фінансової діяльності підприємства за 2018-2020 рр. показав, що обсяг реалізованих послуг (включаючи ПДВ) зменшився за досліджуваний період на 9,6% і становить лише 506,2 тис. грн. Залишкова вартість основних засобів на ПП «Аспект-Аудит» є незначною – 14,8 тис. грн. В 2019 році підприємство придбало новий комп'ютер, що збільшило первісну вартість основних засобів на 49,1% порівняно з 2018 роком. Середньорічна вартість оборотних активів щорічно зростає: з 69,2 тис. грн в 2018 р. до 81,7 тис. грн в 2020 р., або на 18,1%. Розмір дебіторської і кредиторської заборгованостей збільшився на 42,8% і 33,3% відповідно і досяг 62,7 тис. грн. та 20 тис. грн. Фонд оплати праці штатних працівників за період 2018-2020 рр. має тенденцію до збільшення, але середньомісячна заробітна плата є вкрай низькою. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) зменшився з 560,2 тис. грн в 2018 р. до 506,2 тис. грн в 2020 р. або на 9,6%, а порівняно з 2019 р. – на 19,7%. В той же час собівартість реалізованих послуг суттєво збільшилася (на 33,1%). При цьому чистий прибуток підприємства за досліджуваний період має тенденцію до зниження: з 41,7 тис. грн в 2018 р. до 15,8 тис. грн в 2020 р., або зменшення відбулося понад в 2,6 рази, а порівняно з попереднім роком – на 22,9%. Це

призвело до зниження рівня рентабельності за період 2018-2020 рр. – з 29,8% до 8,5% або на 21,3 в.п.

5. Аналізуючи фінансовий стан підприємства, зроблено висновок, що ПП «Аспект-Аудит» являється ліквідним і платоспроможним, зокрема коефіцієнт загальної ліквідності у 2020 р. перевищує нормативне значення: на початок року – в 1,3 рази, на кінець – в 1,7 рази. При цьому коефіцієнт абсолютної ліквідності не змінився і становить 0,4 при оптимальному значенні $\geq 0,2$. Співвідношення короткострокової дебіторської та кредиторської заборгованості перевищує втричі рекомендоване значення. Розмір чистого оборотного капіталу (на початок 2020 р. – 37,5 тис. грн, на кінець року – 59 тис. грн) показує, що ПП «Аспект-Аудит» має можливість сплачувати свої поточні зобов'язання та розширювати подальшу діяльність. Отримані значення фінансових коефіцієнтів, які характеризують платоспроможність, свідчать про незалежність досліджуваного підприємства від позикового капіталу, про достатній рівень його забезпеченості власними оборотними засобами і про маневреність власного капіталу. Так, коефіцієнт незалежності у 2020 р. становив 0,74 (або 74%), що означає, що ПП «Аспект-Аудит» володіє потрібним обсягом власного капіталу. На 1 гривню фінансування оборотних активів підприємства в 2020 р. припадає 3,43 грн. довгострокових і поточних зобов'язань і забезпечень. Динаміка до зростання коефіцієнта фінансування у цілому є небажаною для підприємства. ПП «Аспект-Аудит» не користується позиковими коштами. Коефіцієнт маневреності власного капіталу (у 2020 р. – 1,16) показує, що весь власний капітал спрямовується на фінансування оборотних активів. У цілому всі розраховані фінансові показники по ПП «Аспект-Аудит» вище від нормативних значень, тому підприємство має стійкий фінансовий стан.

6. Складові облікової політики в ПП «Аспект-Аудит», обрані для належної організації бухгалтерського обліку, затверджені наказом керівника підприємства. На підприємстві застосовується автоматизована форма бухгалтерського обліку з використанням бухгалтерської програми 1С

«Бухгалтерія 8». Надходження та відпуск у виробництво виробничих запасів оформляється відповідними первинними документами. В результаті обробки вхідної інформації одержують машинограму «Аналіз рахунку 20» і журнал реєстрації господарських операцій по рахунку 20. Аналітичний облік виробничих запасів ведеться в машинограмі «Оборотно-сальдова відомість по рахунку 20». В бухгалтерській програмі 1 С: Бухгалтерія 8, яка використовується на підприємстві, в недостатньому обсязі проявляються можливості управління запасами і матеріально-технічним забезпеченням підприємства (немає функціональних можливостей з роздільного обліку, керування запасами і резервами, контролю термінів придатності, характеристики товару, аналізу збуту цінностей, формування замовлень на закупівлю матеріалів та ін.). Для усунення цих недоліків пропонується окремий модуль «Управління запасами». Функціями модуля управління запасами в системі 1С можна вважати такі: облік надходжень запасів (матеріалів, комплектуючих) по складах; облік накладних витрат; оперативний складський облік запасів різного роду (надходження, витрата, сортування); ефективне управління пересуванням і розподілом матеріальних ресурсів; інформаційне забезпечення складських і логістичних процесів; ведення ордерного складського обліку; адресне зберігання товарів на складі; оформлення замовлень на матеріали.

7. Узагальнено послідовність аудиту виробничих запасів, яка включає декілька етапів проведення їх аудиторської перевірки. Алгоритм аудиту виробничих запасів виглядає так: 1. Перевірка організації складського господарства. 2. Перевірка складського обліку. 3. Інвентаризація. 4. Перевірка правильності оцінки (переоцінки). 5. Перевірка первинних документів з обліку виробничих запасів. 6. Перевірка правильності оприбуткування виробничих запасів. 7. Перевірка правильності і обґрунтованості списання виробничих запасів. 8. Дослідження реєстрів синтетичного і аналітичного обліку виробничих запасів. 9. Перевірка Головної книги. 10. Перевірка відображення запасів у звітності підприємства. 11. Узагальнення результатів аудиту

виробничих запасів. У роботі визначено типові помилки під час здійснення операцій з виробничими запасами та недоліки у проведенні їх інвентаризації. Розроблено тест внутрішнього контролю та програму аудиту виробничих запасів, яка передбачає перелік аудиторських процедур щодо цього об'єкта обліку. Обґрунтовано, що перевірку порядку списання виробничих запасів доцільно проводити у відповідній формі «Вибірка списання виробничих запасів за напрямками». Зазначено основну інформацію, яка має наводитися в аудиторському звіті за результатами аудиту фінансової звітності.

8. З метою виживання на ринку стратегії суб'єктів господарювання нині зорієнтовані на широке залучення сучасних автоматизованих систем у процес організації та ведення підприємницької діяльності. Особливо це актуально в умовах пандемії, коли підприємства змушені були впроваджувати інноваційні методи та технології управління бізнесом за мінімального фізичного контакту між контрагентами та працівниками. Досвід розвинених країн переконує, що активний розвиток і впровадження диджитал-технологій у повсякденне життя сприяє стійкості та прогресивності економіки. Доведено, що побудувати ефективну модель сучасних бізнес-процесів і обліку окремо неможливо без використання інформаційних технологій. Наразі на ринку спеціалізованого бухгалтерського програмного забезпечення пропонується понад 50 видів програм. Незважаючи на постійне вдосконалення, програмне забезпечення усе ще не здатне повністю задовольнити потреби бухгалтерів та управлінського апарату підприємства в релевантній інформації. Тому є потреба у створенні уніфікованого програмного забезпечення, яке б дозволяло обробляти всі масиви бухгалтерської інформації, починаючи від первинної документації і закінчуючи створенням звітів не лише для зовнішніх користувачів фінансової інформації підприємства, а й для управлінського персоналу.

9. Виокремлено основні проблеми організації обліку виробничих запасів на підприємствах (неправильне визначення первісної вартості придбаних запасів та справедливої вартості запасів при їх внесенні до

статутного капіталу, безоплатному одержанні, обміні; неправильний вибір оцінки на дату складання балансу; недоцільність використання методів списання виробничих запасів; незадовільна організація складського господарства та зберігання запасів; недостатність автоматизації первинного обліку виробничих запасів; невідповідний рівень контролю тощо). Як свідчить характеристика, різні методи оцінки матеріальних запасів по різному впливають на величину витрат та фінансових результатів діяльності підприємства. Зроблено висновок, що цілям зовнішньої бухгалтерської звітності відповідають методи оцінки, які ґрунтуються на минулих витратах матеріальних запасів. А для управлінського обліку необхідною є інформація про майбутні витрати матеріалів і сировини. До напрямів удосконалення обліку виробничих запасів віднесено: узагальнення методологічних основ обліку та контролю виробничих запасів, визначення їх суті та класифікації; удосконалення методико-організаційних основ фінансового та управлінського обліку виробничих запасів, а також їх контролю; розробка системи автоматизації обліково-аналітичних процедур в управлінні виробничими запасами та ін.

10. Важливим напрямом удосконалення обліку виробничих запасів є використання на всіх ділянках виробничого процесу уніфікованих форм первинних документів. Крім того, необхідними також є: створення графіків документообігу з обліку виробничих запасів і доведення до виконавців їх функцій при складанні та перевірці первинних документів; видача розпорядчої документації особам, що відповідають за здійснення тієї або іншої господарської операції і мають право підпису первинних документів; контроль з боку працівників бухгалтерії за правильністю оформлення первинних документів по руху виробничих запасів та встановлення чіткої відповідальності за недотримання посадових обов'язків та ін. Обґрунтовано позицію щодо необхідності ширше використовувати на практиці накопичувальні документи (лімітно-забірні картки, відомості тощо) та розробки єдиної форми первинного документа (накладної) на відпуск

матеріалів, призначеної для ручної та машинної обробки. Запропоновані напрями вдосконалення документування руху виробничих запасів дозволять налагодити більш дієвий і менш трудомісткий облік та якісний поточний контроль за матеріальними цінностями. Застосування авторських пропозицій щодо реквізитів накладної на відпуск матеріалів дасть змогу спростити отримання даних про ефективне використання виробничих запасів у господарській діяльності підприємства, мати необхідну інформацію для прийняття раціональних управлінських рішень.

11. Впровадження обчислювальної техніки в процес аудиту дає змогу значно скоротити трудомісткість його проведення і створює нові можливості в організації і методиці проведення аудиту. Комп'ютеризація аудиту надає можливість розширити сферу аудиторської перевірки, збільшити кількість проведених процедур; знижує ризик аудитора, пов'язаний з вибірковою перевіркою. Застосування комп'ютерної техніки не змінює мети проведення аудиторських процедур, проте суттєво впливає на методологію аудиту. Для аудитора обробка економічної інформації за допомогою комп'ютера надає можливість збільшити ефективність аудиторської роботи, зменшивши при цьому витрати, а також сприяє зменшенню кількості даних, що обробляються вручну, внаслідок чого у аудитора з'являється час для детальнішої перевірки документів. В роботі сформульовано основні вимоги до аудиторської перевірки в комп'ютерному середовищі та узагальнено напрями впровадження автоматизації аудиторської діяльності в Україні.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ (БАКАЛАВРСЬКОЇ) РОБОТИ

1. Безсонова А. О., Маренич Т. Г. Управління запасами при автоматизації обліку. *Теорія і практика облікового, аналітичного та правового забезпечення управління підприємствами аграрного сектору в умовах сучасних викликів*: збірник тез доповідей II Всеукраїнської студентської

науково-практичної інтернет-конференції, присвяченої 70-річчю економічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України (15 квітня 2021 р.). К.: НУБіП України, 2021. 290 с. С. 6-8. URL: https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u210/zbirnik_tez_vseukr._stud._konf._15.04.2021.pdf

2. Безсонова А. О. Вимоги до бухгалтерського обліку виробничих запасів. *Актуальні проблеми обліково-аналітичного забезпечення суб'єктів господарювання в умовах сталого розвитку*: Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти та молодих вчених, 1 квітня 2021 року. [Електронне видання]. – Рівне : НУВГП, 2021. 191 с. С. 6-8.

3. Безсонова А. О. Напрями вдосконалення документування руху виробничих запасів. *Вісник студентського наукового товариства навчально-наукового інституту бізнесу і менеджменту Харківського національного технічного університету сільського господарства ім. П. Василенка*: Збірник наукових праць. Х.:ХНТУСГ, 2021. Вип. 1. С. 3-6.

АНОТАЦІЯ

Безсонова А. О. Організація бухгалтерського обліку та аудиту виробничих запасів за національними та міжнародними стандартами (за даними ПП «Аспект-Аудит», м. Харків). – На правах рукопису.

Кваліфікаційна (бакалаврська) робота на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування». – Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка, Харків, 2021 р.

Кваліфікаційну (бакалаврську) роботу присвячено обґрунтуванню та розробці нових теоретичних і практичних рекомендацій щодо удосконалення обліку та аудиту виробничих запасів на підприємствах.

Безперебійність, ритмічність виробництва та реалізації продукції (робіт, послуг) суттєво залежить від наявності виробничих запасів на кожному підприємстві. У забезпеченні підприємства необхідними для його діяльності виробничими запасами важливу роль відіграє бухгалтерський облік, який надає управлінському персоналу інформацію про їх кількість, рух, схоронність, сприяє контролю матеріальних цінностей. Через велику кількість різних видів запасів облік на цій ділянці на підприємствах є достатньо складним процесом. Тому з метою підвищення якості бухгалтерського обліку і фінансової звітності вимагається розробка та прийняття цілісної облікової політики щодо виробничих запасів, що суттєво підвищить ефективність прийнятих управлінських рішень і діяльності підприємства у цілому. Натомість аналіз діючої облікової практики свідчить, що підприємства стикаються з рядом проблем, що вимагає порівняння підходів до ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності за вимогами національних положень (стандартів) та міжнародної стандартизації. У зв'язку з цим питання належної організації обліку та аудиту виробничих запасів на підприємствах в умовах застосування національних та міжнародних стандартів потребує поглибленого вивчення.

У роботі розглянуто теоретичні засади обліку та аудиту виробничих запасів: їх економічний зміст, завдання обліку, класифікацію та оцінку за НП(С)БО та МСФЗ. Розкрито сутність аудиту виробничих запасів та його нормативно-інформаційне забезпечення. Проаналізовано динаміку ефективності виробничо-господарської діяльності та фінансового стану ПП «Аспект-Аудит». Досліджено стан організації бухгалтерського обліку та аудиту виробничих запасів на підприємстві та наведено перспективні напрями їх покращення.

Результатами дослідження є такі: виділено сучасні проблеми обліку виробничих запасів; визначено переваги та недоліки вітчизняних і зарубіжних методів оцінки вибулих запасів; проаналізовано діючий наказ про облікову політику підприємства і запропоновано складові облікової політики щодо виробничих запасів; узагальнено класифікацію аудиторських доказів; систематизовано методи, джерела та напрями отримання аудиторських доказів; розроблено алгоритм аудиту виробничих запасів; обґрунтовано впровадження диджиталізації в усі сфери діяльності; рекомендовано до використання в системі 1С окремий модуль «Управління запасами»; розроблено єдину форму первинного документа на відпуск матеріалів.

Реалізація запропонованих напрямів удосконалення обліку та аудиту виробничих запасів буде сприяти налагодженню більш раціонального обліку, дієвого контролю за наявністю, рухом і ефективним використанням матеріальних запасів, забезпеченню поліпшення якості прийнятих управлінських рішень та підвищенню ефективності фінансово-економічної діяльності підприємств.

Ключові слова: бухгалтерський облік, запаси, виробничі запаси, облікова політика, фінансова звітність, аудит.

SUMMARY

Bezsonova A. O. Organization of accounting and audit of inventories according to national and international standards (according to PE «Aspect-Audit», Kharkiv). – On the rights of the manuscript.

Qualification (bachelor's) work to obtain the educational and qualification level «Bachelor» in the specialty 071 «Accounting and Taxation». – Kharkiv Petro Vasylenko National University of Agriculture, Kharkiv, 2021.

Qualification (bachelor's) work is devoted to the substantiation and development of theoretical and practical recommendations for improving the accounting and auditing of inventories at enterprises.

Uninterrupted, rhythmic production and sales of products (works, services) significantly depends on the availability of production stocks at each enterprise. In providing the company with the necessary production stocks for its activities, an important role is played by accounting, which provides management with information about their number, movement, safety, promotes the control of tangible assets. Due to the large number of different types of stocks, accounting in this area at enterprises is a rather complex process. Therefore, in order to improve the quality of accounting and financial reporting requires the development and adoption of a comprehensive accounting policy for inventories, which will significantly increase the effectiveness of management decisions and the activities of the enterprise as a whole. Instead, the analysis of current accounting practices shows that companies face a number of problems, which requires a comparison of approaches to accounting and financial reporting in accordance with national regulations (standards) and international standardization. In this regard, the issue of proper organization of accounting and auditing of inventories in enterprises in the application of national and international standards requires in-depth study.

The paper considers the theoretical principles of accounting and auditing of inventories: their economic content, accounting tasks, classification and evaluation of NP(S)BU and IFRS. The essence of the audit of inventories and its regulatory, factual support is revealed. The dynamics of efficiency of production and economic activity and financial condition of PE «Aspect-Audit» is analyzed. The state of the organization of accounting and audit of production stocks at the enterprise is investigated and perspective directions of their improvement are resulted. The method of conducting an audit of inventories and registration of its results is revealed.

As a result of the research, modern problems of inventory accounting are highlighted; identified the advantages and disadvantages of domestic and foreign

methods of estimating depleted stocks; the current order on the accounting policy of the enterprise is analyzed and the components of the accounting policy on production stocks are offered; generalized classification of audit evidence; systematized methods, sources and directions of obtaining audit evidence; the algorithm of audit of production stocks is developed; the introduction of digitalization in all spheres of activity is substantiated; it is recommended to use a separate module in the 1C system «Inventory Management»; a single form of the primary document for the release of materials has been developed.

Implementation of the proposed areas of improvement of accounting and auditing of inventories will help to establish more efficient accounting, effective control over the availability, movement and efficient use of inventories, ensuring significant improvement of the quality of management decisions and increase the efficiency of financial and economic activities.

Key words: accounting, stocks, production stocks, accounting policy, financial reporting, audit.